

Proč byl politický projekt eura chybný a jak se neosvědčil

- CZ24 News | 29. června 2021

EU: Zavedení eura byl politický, ne národohospodářský projekt. Eurozóna není optimální měnovou oblastí, protože nesplňuje hospodářská kritéria, nezbytná pro úspěšné fungování společné měny. Jsou to nejen kritéria zadluženosti, měla by být i podobná úroveň produktivity, inflace a úrokové stability. Za důležitou bývá považována i podobná struktura ekonomiky.

Při zavedení eura byla stanovena tzv. přístupová (maastrichtská) kritéria. Důraz byl položen na zadluženost státu, která nesměla být vyšší než 60% HDP. Maximální deficit státního rozpočtu byl omezen na 3% HDP. Tato kritéria tehdy splňovalo 14 států EU (z toho Dánsko si vyjednalo trvalou výjimku z povinnosti vstoupit do eurozóny, Švédsko vstup zatím odkládá). Je zajímavé, porovnat si tyto údaje se současným stavem. Podle statistik Světové banky byla ke konci roku 2020 celková zadluženost eurozóny 91% HDP a některé státy eurozóny (především Řecko s 206% HDP, ale také Itálie, Španělsko, Portugalsko a další) patří k nejzadluženějším státům Evropy a světa. Statistiky Světové banky uvádí HDP per capita v USD ve stálých cenách, v časových řadách pro všechny evropské země. Srovnání růstu za období 2001 až 2021 dává podobné výsledky jako stav zadlužení. V Řecku HDP na obyvatele stagnoval (-0,37%, v Itálii mírně klesl (-3,78%). Ostatní členové eurozóny vykázali růst kolem 15%. Vyšší růst dosáhly země, které nebyly v eurozóně celých 20let, a země EU, které si ponechaly vlastní měnu. Úspěšné byly také země mimo EU.

Masivní zadlužování eurozóny zahájily brzy po jejím vzniku Německo a Francie. Na nedodržení

kritéria státního deficitu stanoví Maastrichtská smlouva poměrně tvrdé sankce. Na žádné sankce však nikdy nedošlo. Existuje totiž řada výjimek tak neurčitě formulovaných, že EK může kohokoli obvinít nebo vyvinít. Při hlasovací síle Německa Francie nepřekvapilo, že nedodržení podmínek vždy zdůvodnilo. Další státy pochopitelně následovaly.

Současný tristní stav financí eurozóny dokazuje, že Eurozóna se jako měnová oblast pro společnou měnu neosvědčila. Institucionální rámec EU nejen znamená deficit demokracie, ale vede k nepředvídatelným a chybným rozhodnutím na podkladě materiálů evropské komise, používajících nejasně definované pojmy a postupy.

S eurem jeho zastánci při vzniku eurozóny spojovali naděje na snížení transakčních nákladů při směně peněz, eliminaci kurzového rizika a všeobecně snížení bariér v zahraničním obchodě. To mělo urychlit hospodářský růst přispět k vyrovnaní rozdílů mezi státy. Tyto naděje se nesplnily. Chudší státy eurozóny jsou chudší i nadále. Např. v Řecku a Itálii HDP na obyvatele vůbec neroste. Evropské státy s vlastní měnou obecně rostou rychleji, ať se jedná o země bohatší nebo chudší, členy nebo nečleny EU.

Integrace v měnové oblasti byla zákonitě neúspěšná proto, že zavedení společné měny předcházelo vytvoření optimální měnové oblasti, politika předběhla ekonomickou realitu. Zastánci integrace se nyní pokouší špatnou integraci řešit další a intenzivnější integrací. Jedná se o bankovní a výhledově fiskální unii.

Bankovní unie v podstatě znamená jednotný systém pojištění vkladů a přenesení funkcí centrálních bank jednotlivých států na ECB. Fiskální unie znamená sjednocení daní a jejich výběrů a rozdělování výnosů z jednoho místa. V obou případech tedy jde o levicovou politiku přerozdělování prostředků od schopných a zodpovědných těm druhým. EU tak pokračuje ve své linii, jak ji manifestovala odhalením sochy K. Marxe v Trevíru.

Ke spokojenosti vkladatelů jistě přispívá, když jsou jejich vklady pojištěny. Je ovšem nutné, aby banky vytvořily fond pojištění vkladů. Odvody do tohoto fondu jsou náklady, které zmenšují objem prostředků, ze kterých banka může třeba vyplácet úroky. Všichni víme, ve kterých zemích banky trpí množstvím špatných úvěrů a nedostatkem kapitálu a pořád potřebují záchranu. V měnové unii se víceméně počítá s tím, že občas někdo bude potřebovat určitou pomoc ostatních. Samozřejmě je nepřijatelné, aby někteří členové spoléhali na cizí pomoc trvale.

ECB neznamena prostě, že někdo jiný, než ČNB, bude tisknout peníze. ECB je trochu jiná banka než dosavadní centrální banky. Standardní centrální banky jsou zpravidla nezávislé na vládě a vykonávají běžné úkoly, jako správa měny, dohled nad finančním trhem, udržování stability cen, stanovování úrokových měr atp.

ECB má „jako jeden z hlavních úkolů provádět hospodářskou a měnovou politiku EU“. Je to tedy centrální banka, ministerstvo financí a ministerstvo hospodářství a v jednom. Lze si představit, co to bude znamenat v praxi. EU již dávno se posunula od ekonomiky k politice a nyní se zabývá hlavně prosazováním extremistických levicových ideologií všeho druhu. Předpokládám, že se to plně projeví v činnosti bankovního dohledu ECB. Již nyní ve výroční zprávě banky se více dočtete o udržitelnosti, uhlíkové neutralitě a genderové vyváženosti než o nákladech a výnosech, rentabilitě nebo kvalitě aktiv. Co čekat v ČR od eura? Kdybychom i přes všechny problémy uvažovali o přijetí eura, je to spíše fantastická představa. Před 20lety nebyla eurozóna optimální měnová oblast. Tím méně je teď.

Již před příchodem COVIDu se většina členských států dostala daleko mimo hranice maastrichtských kritérií. U starých zemí jsou nedodržena především dluhová kritéria, my a další nové země mají

momentálně problém spíše s inflací. Situace je nejasná, najít nějaká pravidla pro přístup a fungování bude obtížné. Za situace, kdy asi nikdo nesplňuje maastrichtská kritéria je značný prostor pro libovůli EK. Těžko říci, jaké konkrétní parametry by mohla mít přístupová dohoda. Co lze předpokládat s jistotou je, že bychom nemohli v případě nedodržení čekat takovou benevolenci, s jakou byly kdysi posuzovány prohřešky Německa nebo Francie.

Kurzové konvergenční kritérium spočívá v minimálně dvouleté účasti v mechanismu ERM II a dodržování stanoveného rozpětí v blízkosti centrální parity alespoň po období dvou let. ČR zatím do mechanismu měnových kurzů ERM II nevstoupila. Kurz, resp. přepočítací koeficient, vyhlásí Rada EU ve složení zemí, které zavedly euro a ČR po předchozí konzultaci s Evropskou centrální bankou. Lze předpokládat, že by se, jako obvykle, projevila nízká vyjednávací síla ČR. Kupní síla koruny je vyšší, než odpovídá aktuálnímu směnnému kurzu a zřejmě také kurzu, který by byl stanoven uvedeným mechanismem jako přístupový.

To by znamenalo, že přepočtem na euro budou znehodnoceny vklady, mzdy a důchody. Již jsme si podobnou situaci zkusili. V roce 2013 se diskutovalo o zavedení eura. ČNB náhle přistoupila k udržování umělého kurzu na úrovni 27 CZK za EUR. Hodnota vkladů, vyjádřená v EUR skokově klesla o více než 5% a podobně zdražily např. zájezdy a zboží z dovozu. Pro tento experiment nikdy nebyly předloženy racionální důvody, důsledky nebyly vyčísleny.

Přijetí eura dále znamená vstup do bankovní unie. Především bychom platili řádově desítky miliard CZK na pojištění vkladů v bankrotujících cizích bankách. Cílem předpisů, kterými se řídí bankovní unie, je zajistit, aby jakékoli řešení problémů bylo „nejprve financováno akcionáři banky, a pokud je to nutné, částečně i jejími věřiteli“. Nyní je ovšem k dispozici další zdroj financování, který může být použit v případě, že příspěvky od akcionářů a věřitelů banky nejsou dostačující, a to Jednotný fond pro řešení krizí. Do Jednotného fondu pro řešení krizí přispívají banky po dobu osmi let. Cílová výše prostředků tohoto fondu je stanovena na 1 % pojištěných vkladů a fond by jí měl dosáhnout do konce roku 2023.

V roce 2020 odpovídal souhrn všech příspěvků do fondu přibližně částce 42 miliard EUR. Normální je, že pokud k pokrytí ztrát banky nestačí vlastní kapitál, banka bankrotuje. Zruďná představa, že by se měli podílet věřitelé, byla již vyzkoušena na Kypru. Prostě se seškrty vklady, bankrot se oficiálně nekonal. Další možnost je, že kapitál banky doplní EK prostřednictvím svého nástroje ESM. EK „ozdravuje“ bankovní systém v Evropě vytvářením zombie bank.

Další instituce, na které by bylo nutné se v eurozóně podílet, je tzv. euroval (ESM, Evropský stabilizační mechanismus). Je to nástroj EK, určený k poskytování záruk za dluhy bankrotujících zemí eurozóny. Původní rozsah záruk měl být 440 mld. EUR, zvýšen byl na 770 mld. EUR. Máme v živé paměti, jak se několikrát dramaticky diskutovalo o pomoci Řecku. To již není nutné, EK má k dispozici ESM a může plýtvat penězi bez jakékoli pozornosti a kontroly.

Konečně, v rámci bankovní unie získává ECB pravomoc vykonávat bankovní dohled nad všemi významnými bankami eurozóny. Vzhledem k tomu, jak jsou definovány úkoly ECB, je nutné očekávat, že tato pravomoc bude zneužívána k prosazování ultralevicových ideologických záměrů EK na úkor zájmů klientů a akcionářů bank. Výsledkem by bylo gigantické plýtvání prostředky a naprostá ztráta konkurenceschopnosti zúčastněných ekonomik.

Další výhled: Bankovní unii integrační snahy neskončí. Jako další bude na pořadu dne fiskální unie. Postupy EK jsou ustálené. Bude zřízen úřad, který bude nejprve teoreticky řešit, jaké daně a v jaké výši by byly v jednotlivých zemích optimální z hlediska výše výnosu a efektivnosti výběru. Úřad se bude postupně rozšiřovat a přebírat pravomoci národních orgánů, až je zcela pohltil. Rozdělování výnosu daní bude zcela v kompetenci orgánů EK, za tím účelem zřízených a tedy zcela mimo dosah

jakýchkoli demokraticky volených orgánů...

Financovány budou jen levicové fantasmagorie, konkurenceschopnost Evropy bude zničena, životní úroveň bude klesat...V roce 2000 se EU chtěla do roku 2010 stát nejpokročilejším a nejdynamičtější hospodářským seskupením světa. Teď se zdá, že do roku 2030 se stane světovým chudobincem...Nebo to tak skončit nemusí?

Zdroj: czechfreepress